ކުޑަކުދިންގެ

ޢަޤީދާ [illegible]

(ސުވާލާއި ޖަވާބު)

ލިޔުއްވީ: އައްޝައިޚް އަޙްމަދު ބިން މުބާރަކް އަލްމަޒްރޫޢީ حفظه الله

ދިވެހި ބަހަށް ތަރުޖަމާކުރީ: ޢަލިއްޔު މުޙައްމަދު

غفرالله له ولوالديه ولجميع المسلمين

[މުޤައްދިމާ]

الحمد لله ربّ العالمين ، والصّلاة والسّلام على أشرف الأنبياء وسيد المرسلين ، نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين. أمّا بعد:

މި ކުޑަކުޑަ ފޮތް ތަރުޖަމާ ކުރެވިފައިވަނީ **الشيخ أحمد بن مبارك المزروعي حفظه الله** ލިޔުއްވާފައިވާ **عقيدة الطفل المسلم (36 سؤالاً وجواباً)** މި ލިޔުމުންނެވެ.

މި ފޮތުގައި ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ވާނީ އެ ލިޔުމުގައިވާ ސުވާލުތައް ހަމަ އެ ތަރުތީބުން ޢަރަބި ބަހުން ގެނެސްދީފައެވެ. އެއަށްފަހު އެއިން ކޮންމެ ސުވާލެއްގެ ތިރީގައި އޭގެ ދިވެހި ތަރުޖަމާ ލިޔެވިފައިވާނެއެވެ. އެހެނީ، އިސްލާމްދީނުގެ އަޞްލު ވަނީ ޢަރަބި ބަހުގައެވެ. އެހެންކަމުން، ޢަޤީދާ ފަދަ މުހިންމު ބާބެއްގައި ސުވާލާއި ޖަވާބު ޢަރަބި ބަހުން ކުއްޖާއަށް ދަސްވެފައި ހުރުމަކީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެކެވެ. އެއަށްފަހު، އެ ދަސްކުރި އެއްޗެއްގެ މާނަ އުނގެނި ފަހުމް ކުރުމަށްޓަކައި އޭގެ ތިރީގައިވާ ތަރުޖަމާ އަށް ރުޖޫޢުވާނީއެވެ.

މިފަދަ ފޮތްތައް ކުދިންނަށް އުނގަންނައިދޭ މުދައްރިސުންނާއި ބެލެނިވެރިންނަށް ދަންނަވަމެވެ! ސުވާލާއި ޖަވާބު ތަރުޖަމާ ކުރެވިފައިވީ ނަމަވެސް، އާދައިވެސް ކުއްޖާއަށް ފަހުމް ކުރަން އުނދަގޫވާނެ ބަސްތަކެއް ވުމަކީ ފަދަނާ ކަމެކެވެ. އެފަދަ ހާލަތްތަކުގައި މުދައްރިސުން، އެ ޖުމްލަތައްގައި ނުވަތަ އިބާރާތްތަކުގައި އެބަހާ އެއްޗެއް އެ ކުއްޖާއަށް ކިޔައިދީ ފަހުމް ކޮށްދޭށެވެ! އެހެނީ، ހަމައެކަނި

ބޭނުމަކީ ސުވާލާ ޖަވާބު ހިތުދަސް ކުރުވުމަށް ނޫނެވެ. އެއާއެކު އޭގެ މާނަ ރަނގަޅަށް ފަހުމް ވުމަކީވެސް ހަމަ އެހާމެ މުހިންމު ކަމެކެވެ.

މި ކުޑަ މަސައްކަތަކީ الله ﷻ ގެ ވަޤުފުކުރަންބަކައި ކޮށްދެއްވާ މަސައްކަތެއްކަމުގައި ލައްވައި، ޤިޔާމަތް ދުވަހުން ހެޔޮ ކަމުގެ މީޒާން ބަރުކަންތަ ބަދަލަށް ކަމުގައި ލައްވައި، ދަރިން މަޖުބޫރު ކުރުމުގައި ޢިލްމު ދަސްކުރުމަށްޓަކައި ދުވަސްކުރަން ނުވަތަ މަޝްވަރާ ދިނުމާއި އެހީތެރިވި އެންމެ ކަމުގައި ލައްވައި، އަދި މުސްލިމުންނަށް ފައިދާހުރި މަސައްކަތެއް ކަމުގައި މި ފޮތް ލައްވާން އެދި މަޤްބޫލުކުރަށް الله ﷻ ގެ ޙަޟްރަތުގައި ދުޢާ ދަންނަވަމެވެ.

وصلّى الله وسلم على نبينا محمد وآله وصحبه أجمعين ، والحمد لله ربّ العالمين

الفقير إلى رحمة ربّه

عَدِيّ بِنْ مُحَمّد

05 صفر 1438

السؤال الأوّل | ފުރަތަމަ ސުވާލު

مَا هُوَ أَوَّلُ وَاجِبٍ عَلَى الْعَبِيدِ؟

އަޅުތަކުންގެ މައްޗަށްވާ އެންމެ ފުރަތަމަ ވާޖިބަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: أَوَّلُ وَاجِبٍ عَلَى الْعَبِيدِ هُوَ مَعْرِفَةُ اللّٰهِ بِالتَّوْحِيدِ

ޖަވާބު: އަޅުތަކުންގެ މައްޗަށްވާ އެންމެ ފުރަތަމަ ވާޖިބަކީ ތައުޙީދު އެއްކޮށް **الله سبحانه وتعالى** ވަޙްދަހޫކޮށް ދެނެގަތުމެވެ.

ޝަރަޙް: ތައުޙީދުގެ މާނައަކީ ތައުޙީދުގެ ތިން ބައިގައި ވެސް **الله سبحانه وتعالى** އެއްކައުވަންތަ ކުރުމެވެ.

السؤال الثاني | ދެވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ الْأَمْرُ الَّذِي خَلَقَنَا اللَّهُ مِنْ أَجْلِهِ؟

އެކަމަކަށްޓަކައި **الله سبحانه وتعالى** އަހަރެމެން އުފައްދަވައި ޤަޞްދު ކުރެއްވި ކަމަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: خَلَقَنَا اللَّهُ لِعِبَادَتِهِ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ

ޖަވާބު: **الله سبحانه وتعالى** އަހަރެމެން އުފައްދަވައި ޤަޞްދު ކުރެއްވީ އެއިލާހު އެއްކަމުވަންތަ ކޮށް، އެއްވެސް ޝަރީކެއް އެއިލާހާއި ބައިވެރި ކުރުމަކާ ނުލައި، އެއިލާހަށް އަޅުކަން ކުރުމަށްޓަކައެވެ.

السؤال الثالث | ތިންވަނަ ސުވާލު

مَا هِيَ الْعِبَادَةُ؟

އަޅުކަމުގެ މާނައަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الْعِبَادَةُ هِيَ كُلُّ مَا يُحِبُّهُ اللَّهُ وَيَرْضَاهُ مِنَ الْأَقْوَالِ وَالْأَعْمَالِ الظَّاهِرَةِ وَالْبَاطِنَةِ

އަޅުކަމަކީ އެއީ **الله سبحانه وتعالى** ލޯބިވެވޮޑިގެންނަވާ އަދި ރުހިވޮޑިގެންނަވާ އެންމެހާ ބަސްތަކާއި އަދި ޢަމަލު ތަކެވެ. އެއީ ތިމާގެ ބޭރުފުށުން ފާޅުވާ އަމަލުތަކެއް ކަމުގައި ވިޔަސް ނުވަތަ ތިމާގެ އެތެރެފުށުގެ އަމަލުތަކެއް ކަމުގައި ވިޔަސް މެއެވެ.

السؤال الرابع | ހަތަރުވަނަ ސުވާލު

مَا هِيَ أَمْثِلَةُ الْعِبَادَةِ؟

އަޅުކަމުގެ މިސާލުތަކަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: مِنْ أَمْثِلَتِهَا الْخَوْفُ وَالرَّجَاءُ وَالتَّوَكُّلُ وَالدُّعَاءُ وَالْإِسْتِغَاثَةُ وَالذَّبْحُ ، كُلُّهَا لِلَّهِ لَا تُصْرَفُ لِسِوَاهُ

ޖަވާބު: އޭގެ މިސާލުތަކުގެ ތެރޭގައި ބިރުވެތި ވުމާއި، އުންމީދު ކުރުމާއި، ވަކީލު ކުރުމާއި، ދުޢާ ކުރުމާއި، ވާތްގަން އެދުމާއި، ކަތިލުން ހިމެނެއެވެ. އެހެނިހާ އަޅުކަމެއްވެސް އަދާކުރަންޖެހޭނީ **الله سبحانه وتعالى** އަށެވެ. އެއިލާހު ނޫން އެހެން ފަރާތަކަށް އެ އަޅުކަންތައްތައް ކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ.

السؤال الخامس | ފަސްވަނަ ސުވާލު

مَا هِيَ شُرُوطُ صِحَّةِ قَبُولِ الْعِبَادَةِ؟

އަޅުކަން ޤަބޫލު ކުރެވިގެން ދިޔުމުގެ ޝަރުޠުތަކަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: الْعِبَادَةُ لَهَا شَرْطَانِ. هُمَا: إِخْلَاصُ الْعِبَادَةِ لِلَّهِ وَ مُتَابَعَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهَا

ޖަވާބު: އަޅުކަން ޤަބޫލު ކުރެއްވުމުގެ 2 ޝަރުޠެއް ވެއެވެ.

އެއީ: އެ އަޅުކަމެއް **الله سبحانه وتعالى** އަށްޓަކައި އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު އަދާ ކުރުމެވެ. އަދި އެ އަޅުކަމެއް ކުރުމުގައި ރަސޫލު **الله صلّى الله عليه وسلّم** ގެ ސުންނަތަށް ތަބާ ވުމެވެ.

السؤال السادس | ހަވަނަ ސުވާލު

مَا هِيَ مَرَاتِبُ الدِّينِ؟

ދީނުގެ މަރްތަބާތަކަކީ ކޮބައި ކެއްކެވެ؟

الجواب: مَرَاتِبُ الدِّينِ ثَلَاثَةٌ: الْإِسْلَامُ ، وَ الْإِيمَانُ ، وَالْإِحْسَانُ

ޖަވާބު: ދީނުގެ މަރްތަބާތައް 3 އެކެވެ. އެއީ އިސްލާމްކަމާއި، އީމާންކަމާއި، އިޙްސާންތެރިކަމެވެ.

ޝަރަޙަ: "މަރްތަބާ" ގެ މާނައަކީ ދަރަޖަ އެވެ.

السؤال السابع | ހަތްވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ الْإِسْلَامُ؟

އިސްލާމްދީނަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: هُوَ الْإِسْتِسْلَامُ لِلَّهِ بِالتَّوْحِيدِ وَالْإِنْقِيَادُ لَهُ بِالطَّاعَةِ وَالْبَرَاءَةُ مِنَ الشِّرْكِ وَأَهْلِهِ

ޖަވާބު: އިސްލާމްދީނަކީ ތައުޙީދާ އެކު **الله سبحانه وتعالى** އަށް ކިޔަމަންތެރިވުމެވެ. އަދި ކިޔަމަންތެރި ކަމާއެކު އެއިލާހަށް ބޯލަނބާލުމެވެ. އަދި ޝިރުކާއި އޭގެ އަހުލުވެރިންގެ ކިބައިން ބަރީއަ ވުމެވެ.

السؤال الثامن | އަށްވަނަ ސުވާލު

مَا هِيَ أَرْكَانُ الْإِسْلَامِ؟

އިސްލާމްދީނުގެ ރުކުންތަކަކީ ކޮބައި ކަންތައްތޯ؟

الجواب: أَرْكَانُ الْإِسْلَامِ خَمْسَةٌ: شَهَادَةُ أَن لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّه وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ، وَإِقَامُ الصَّلَاةِ ، وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ ، وَحَجُّ الْبَيْتِ ، وَصَوْمُ رَمَضَانَ.

ޖަވާބު: އިސްލާމްދީނުގެ ރުކުންތައް 5 އެކެވެ. އެއީ **الله سبحانه وتعالى** މެނުވީ ޙައްޤުވެގެން އަޅުކަން ވެވޭ އެކަން އިލާހަކު ނުވާކަމަށާއި، މުޙައްމަދު **صلّى الله عليه وسلم** އަކީ **الله سبحانه وتعالى** ގެ ރަސޫލާކަމަށް ޝަހާދަތް ދިނުމެވެ. އަދި ނަމާދު ޤާއިމް ކުރުމެވެ. އަދި ޒަކާތް ދިނުމެވެ. އަދި ގެޔަށް ޙައްޖު ކުރުމެވެ. އަދި ރަމަޟާން މަހު ރޯދަ ހިފުމެވެ.

السؤال التاسع | ނުވަވަނަ ސުވާލު

مَا مَعْنَى لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّه؟

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّه ގެ މާނައަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: مَعْنَاهَا لَا مَعْبُودَ بِحَقٍّ إِلَّا اللَّه

ޖަވާބު: އޭގެ މާނައަކީ " **الله سبحانه وتعالى** ފިޔަވައި ޙައްޤުވެގެން ޢަޅުކަން ވެވޭ އެހެން އިލާހަކު ނުވެއެވެ."

السؤال العاشر | ދިހަވަނަ ސުވާލު

مَا هِيَ شُرُوطُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّه؟

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّه ގެ ޝަރުތުތަކަކީ ކޮބައި ކަންތައްތަކެވެ؟

الجواب: شُرُوطُهَا ثَمَانِيَةٌ: الْعِلْمُ ، وَالصِّدْقُ ، وَالْإِنْقِيَادُ ، وَالْقَبُولُ ، وَالْمَحَبَّةُ ، وَالْإِخْلَاصُ ، وَالْيَقِينُ ، وَالْكُفْرُ بَالطَّاغُوتِ

ޖަވާބު: **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّه** ގެ ޝަރުތުތަކަކީ 8 ކަމެކެވެ. އެއީ **الْعِلْمُ ، الصِّدْقُ ، الْإِنْقِيَادُ ، الْقَبُولُ ، الْمَحَبَّةُ ، لْإِخْلَاصُ ، الْيَقِينُ** އަދި **الْكُفْرُ بَالطَّاغُوتِ** އެވެ.

ނޯޓް: މި ޝަރުތުތަކުގެ މާނަ ކުރުގޮތަކަށް މި ފޮތުގެ 40 ވަނަ ޞަފްޙާގައި ބަޔާންކުރެވިފައި ވާނެއެވެ.

السؤال الحادي عشر | އެގާރަވަނަ ސުވާލު

مَا مَعْنَى شَهَادَةِ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ؟

މުޙައްމަދު **صلّى الله عليه وسلّم** އަކީ ﷲ ގެ ރަސޫލާކަމަށް ހެކިވުމާ ބުނެވޭ ބަހުގެ މާނައަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: مَعْنَاهَا التَّصْدِيقُ الْجَازِمُ بِأَنَّ مُحَمَّدًا هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ . بَعَثَهُ اللَّهُ لِلنَّاسِ عَامَّةً وَخَتَمَ بِهِ الرِّسَالَةَ. وَمُقْتَضَى ذَلِكَ أَنْ يُصْدَقَ بِمَا أَخْبَرَ ، وَ يُطَاعَ بِمَا أَمَرَ ، وَ يُجْتَنَبَ مَا نَهَى عَنْهُ وَزَجَرَ ، وَأَنْ لَا يُعْبَدَ اللَّهَ إِلَّا بِمَا شَرَعَ.

ޖަވާބު: އޭގެ މާނައަކީ މުޙައްމަދު **صلّى الله عليه وسلّم** އަކީ ހަމަކަށަވަރުން ﷲ ގެ އަޅާ އަދި ރަސޫލާކަމާއި، **الله سبحانه وتعالى** އެ ނަބިއްޔާ ފޮނުއްވީ އެންމެހާ މީސްތަކުންގެ ގާތަށް އާންމުކޮށް ކަމާއި، ރަސޫލުކަން ޚަތިމް ކުރެއްވީ އެ ނަބިއްޔާ ކަމަށް ޔަޤީންކަމާއެކު ތެދު ކުރުމެވެ. އަދި އެއާއެކު އެ ނަބިއްޔާ **صلّى الله عليه وسلّم** ޚަބަރު ދެއްވި އެންމެހާ ކަންތައްތައް ތެދު ކުރުމާއި، ކުރައްވި އަމުރުތަކަށް ކިޔަމަންތެރި ވުމާއި، ނަހީ ކުރައްވައި މަނާ ކުރައްވި އެންމެހާ ކަންތައްތަކުން ދުރުހެލިވެ ހުރުމާއި، އެ ނަބިއްޔާ **صلّى الله عليه وسلّم** އުނގަންނަވައި ދެއްވި ގޮތަށް ނޫނީ **الله سبحانه وتعالى** އަށް އަޅުކަން ނުކުރުމެވެ.

السؤال الثاني عشر | ބާރަވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ الْإِيمَانُ؟

އީމާންކަމަކީ ކޮބައި ކަމެއްތޯ؟

الجواب: هُوَ اعْتِقَادُ الْقَلْبِ وَ نُطْقُ اللِّسَانِ وَ عَمَلُ الْجوَارِحِ ، يَزِيدُ بِالطَّاعَةِ وَ يَنْقُصُ بِالْمَعْصِيَةِ

ޖަވާބު: އެއީ ހިތުން ޤަބޫލުކުރުމާއި، ދުލުން ބުނާ ބުނުމާއި، ގުނަވަންތަކުން ކުރާ ޢަމަލު ތަކެވެ. އަދި ކިޔަމަންތެރި ކަމުގެ ސަބަބުން އެ އީމާންކަން އިތުރު ވެއެވެ. އަދި އުރެދުމުގެ ސަބަބުން އެ އީމާންކަން ދަށްވެ އުނި ވެއެވެ.

السؤال الثالث عشر | ތޭރަވަނަ ސުވާލު

مَا هِيَ أَرْكَانُ الْإِيمَانِ؟

އީމާންކަމުގެ ރުކުންތަކަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: أَرْكَانُ الْإِيمَانِ سِتَّةٌ: الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْقَدْرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ.

ޖަވާބު: އީމާންކަމުގެ ރުކުންތައް 6 ކަމެކެވެ. އެއީ **الله سبحانه وتعالى** އަށް އީމާން ވުމާއި، އެކަލާނގެ މަލާއިކަތުންނަށް އީމާންވުމާއި، އެކަލާނގެ ބާވައިލެއްވި ފޮތްތަކަށް އީމާންވުމާއި، އެކަލާނގެ ފޮނުއްވި ރަސޫލުންނަށް އީމާންވުމާއި، އާޚިރަތް ދުވަހަށް އީމާން ވުމާއި، ހެޔޮ ގޮތް މިންވަރާއި ނުބައި މިންވަރަށް އީމާން ވުމެވެ.

السؤال الرابع عشر | ސާދަވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ الْإِيمَانُ بِاللَّهِ؟

الله سبحانه وتعالى އަށް އީމާންވުމަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: هُوَ التَّصْدِيقُ الْجَازِمُ بِتَوْحِيدِ اللَّهِ فِي رُبُوبِيَّتِهِ وَ أُلُوهِيَّتِهِ وَ أَسْمَائِهِ وَ صِفَاتِهِ.

ޖަވާބު: އެއީ އެކަލާނގެ **سبحانه وتعالى** ގެ ރުބޫބިއްޔަތުގަ އާއި، އުލޫހިއްޔަތުގަ އާއި، އިސްމުފުޅުތަކާއި، ސިފަފުޅުތަކުގައި އެކަލާނގެ **سبحانه وتعالى** އަކީ އެއްކައުވަންތަ އިލާހެއްކަން ޔަޤީންކަމާއެކު ތެދުކުރުމެވެ.

السؤال الخامس عشر | ފަނަރަވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ تَوْحِيدُ الـرُّبُـوبِـيَّـةِ؟

ތައުޙީދުއް ރުބޫބިއްޔާ އަކީ ކޮބައި ކަމެއްތޯ؟

الجواب: هُوَ إِفْرَادُ اللَّهِ بِالْـخَـلْقِ وَالْـمُلْكِ وَالتَّدْبِـيرِ. فَلَا خَالِقٌ وَلَا مَالِكٌ وَلَا مُدَبِّـرٌ غَيْرَ اللَّهِ.

ޖަވާބު: އެއީ ހަލްޤު ކުރެއްވުމާއި، މިލްކު ކުރެއްވުމާއި، ތަދްބީރު ކުރެއްވުމުގައި **الله سبحانه وتعالى** އެއްކައުވަންތަ ކުރުމެވެ. ފަހެ، ހަލްޤު ކުރައްވާ ފަރާތެއްވެސް، އަދި މިލްކު ކުރައްވާ ފަރާތެއްވެސް، އަދި ތަދްބީރު ކުރައްވާ ފަރާތެއްވެސް **الله سبحانه وتعالى** މެނުވީ ނުވެއެވެ.

السؤال السادس عشر | ސޯޅަވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ تَوْحِيدُ الْأُلُوهِيَّـةِ؟

ތައުޙީދުލް އުލޫހިއްޔާ އަކީ ކޮބައި ކަމެއްތޯ؟

الجواب: هُوَ إِفْرَادُ اللَّهِ بِالْعِبَادَةِ الظَّاهِرَةِ كَالسُّجُودِ وَالصَّلَاةِ ، وَالْبَاطِنَةِ كَالْخَوْفِ وَالْمَحَبَّةِ.

ޖަވާބު: އެއީ، ސަޖިދަ ކުރުމާއި، ނަމާދު ކުރުން ފަދަ ބޭރުފުށުން ފެނޭ އަޅުކަންތައްތަކާއި، ބިރުވެތިވުމާއި، ލޯބިވުން ފަދަ އެތެރެފުށުގެ އަޅުކަންތައްތަކުގައި **الله سبحانه وتعالى** އެއްކައުވަންތަ ކުރުމެވެ.

السؤال السابع عشر | ސަތާރަވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ تَوْحِيدُ الْأَسْمَاءِ وَالصِّفَاتِ؟

ތައުހީދުލް އަސްމާއި ވައްސިފާތި އަކީ ކޮބައި ކަމެއްތޯ؟

الجواب: هُوَ إِثْبَاتُ الْأَسْمَاءِ الْحُسْنَى وَالصِّفَاتُ الْعُلَى لِلَّهِ وَحْدَهُ بِلَا تَمْثِيلٍ وَلَا تَكْيِيفٍ وَلَا تَعْطِيلٍ وَلَا تَحْرِيفٍ.

ޖަވާބު: އެއީ ރިވެތި ވެގެންވާ ނަންފުޅު ތަކާއި، މަތިވެރިވެގެންވާ ސިފަފުޅު ތައް ހަމައެކަނި **الله سبحانه وتعالى** އަށް ސާބިތު ކުރުމެވެ. އެއީ **تَمْثيل** ކުރުމާއި، **تَكْيِيف** ކުރުމާއި، **تَعْطِيل** ކުރުމާއި **تَحْرِيف** ކުރުމެއް ނުކުރައްވާ ގޮތަށެވެ.

ޝަރަހަ: **تَمْثِيل** ކުރުމަކީ **الله سبحانه وتعالى** އާއި އެއިލާހުގެ މަޚްލޫގުންނާ އެއްވައްތަރު ކުރުމެވެ. **تَكْيِيف** ކުރުމަކީ **الله سبحانه وتعالى** ގެ ނަންފުޅުތަކާއި ސިފަފުޅުތަކުގެ މާނަ އާއި ގޮތް "ކިހިނެއް؟" މިފަދައިން ސުވާލު އުފެއްދުމެވެ. **تَعْطِيل** ކުރުމަކީ އެ ނަންފުޅުތަކާއި ސިފަފުޅުތަކުގެ އެއްވެސް މާނައެއް ނުވާކަމަށް ބުނެ އިންކާރު ކުރުމެވެ. އަދި **تَحْرِيف** ކުރުމަކީ އެއިން އެއްވެސް އިސްމެއް ނުވަތަ ސިފައެއްގެ މާނަ ބަދަލު ކުރުމެވެ.

السؤال الثامن عشر | އަށާރަވަނަ ސުވާލު

مَا هِيَ أَمْثِلَةُ الْأَسْـمَاءِ الْـحُسْنَى؟

ރިވެތި ވެގެންވާ ނަންފުޅު ތަކުގެ މިސާލުތަކަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: مِنَ أَمْثِلَةِ الْأَسْـمَاءِ الْـحُسْنَى أَنَّ اللَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْبَصِيرُ السَّمِيعُ.

ޖަވާބު: **الله سبحانه وتعالى** ގެ ރިވެތިވެގެންވާ ނަންފުޅު ތަކުގެ ތެރޭގައި **الْعَلِيمُ ، الْحَكِيمُ ، الْمَلِكُ ، الْقُدُّوسُ ، السَّلَامُ ، الْبَصِيرُ** އާއި **السَّمِيعُ** ހިމެނެން ވެއެވެ.

السؤال التاسع عشر | ނަވާރަވަނަ ސުވާލު

مَا هِيَ أَمْثِلَةُ الصِّفَاتُ الْعُلَى؟

މަތިވެރިވެގެންވާ ސިފަފުޅު ތަކުގެ މިސާލުތަކަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: مِنْ أَمْثِلَتِهَا أَنَّ اللَّهَ تَكَلَّمَ بِكَلَامٍ حَقِيقِيٍّ غَيْرُ مَخْلُوقٍ وَمِنْهُ الْقُرْآنُ. وَأَنَّهُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى. يَفْرَحُ وَ يَغْضِبُ وَ يُحِبُّ وَ يَسْخَطُ.

ޖަވާބު: އެފަދަ މިސާލުތަކުގެ ތެރޭގައި **الله سبحانه وتعالى** ގެ ބަސްފުޅީ ކުރެއްވުން ހިމެނެއެވެ. އެ ވަޙީ ބަސްފުޅުތަކަކީ ޙަޤީޤީ ބަސްފުޅުތަކެކެވެ. އަދި އެއީ މަޚްލޫޤެއް ނޫނެވެ. އެބަސްފުޅު ތަކުގެ ތެރޭގައި ޤުރުއާން ހިމެނެއެވެ. އަދި އެފަދަ މިސާލު ތަކުގެ ތެރޭގައި އެއިލާހު **سبحانه وتعالى** ޢަރުޝިއަށް އިސްތިވާފުޅުވެވޮޑިގެން ހިމެނެއެވެ. އަދިވެސް އެއިލާހު **سبحانه وتعالى** ގެ ސިފަފުޅުތަކުގެ ތެރޭގައި އުފާފުޅުވެވޮޑިގެންނެވުމާއި، ކޯފާފުޅުވެވޮޑިގަތުމާއި، ލޯބިފުޅުވެވޮޑިގެންނެވުމާއި، ނުރުހުން ކުރެއްވުން ހިމެނެއެވެ.

السؤال العشرون | ވިހިވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ الشِّرْكُ؟

ޝިރުކަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: هُوَ صَرْفُ الْعِبَادَةِ لِغَيْرِ اللَّهِ.

ޖަވާބު: އެއީ **الله سبحانه وتعالى** ނޫން އެހެން ފަރާތަކަށް އަޅުކަން ކުރުމެވެ.

السؤال الواحد والعشرون | އެކާވީސްވަނަ ސުވާލު

عَلَى كَمْ قِسْمٍ يَنْقَسِمُ الشِّرْكُ؟

ޝިރުކު ބެހިގެން ދަނީ ކިތައް ބައަށް ހެއްޔެވެ؟

الجواب: يَنْقَسِمُ عَلَى قِسْمَيْنِ.

الْأَوَّلُ: الشِّرْكُ الْأَكْبَرُ: وَهُوَ الَّذِي يُخْلَدُ صَاحِبُهُ فِي النَّارِ لِمَنْ مَاتَ عَلَيْهِ وَلَمْ يَتُبْ. الثَّانِي: الشِّرْكُ الْأَصْغَرُ: وَهُوَ أَكْبَرُ مِنَ الْكَبَائِرِ وَلَكِنْ لَا يُخْلَدُ صَاحِبُهُ فِي النَّارِ

ޖަވާބު: ޝިރުކު ބެހިގެން ދަނީ 2 ބައަކަށެވެ.

ފުރަތަމަކީ ބޮޑު ޝިރުކެވެ. އެއީ އެ ޝިރުކެއް ކުރުމަށްފަހު ތައުބާ ނުވެ ހުއްޓާ މަރުވެއްޖެ ނަމަ، އެ ޝިރުކު ކުރި މީހަކު ތާއަބަދަށް ނަރަކާގައި ހުންނަން ޖެހޭ ޝިރުކެވެ.

ދެވަނައީ ކުޑަ ޝިރުކެވެ. ކުޑަ ޝިރުކު ބޮޑު ފާފަ އަށްވުރެ ވެސް ބޮޑުވެގެން ވެއެވެ. އެހެންނަމަކަމަކު އޭގެ ސަބަބުން ނަރަކާގައި ތާއަބަދަށް ހުންނަން ނުޖެހެއެވެ.

السؤال الثاني والعشرون | ބާވީސްވަނަ ސުވާލު

مَا هِيَ أَمْثِلَةُ الشِّرْكِ الْأَكْبَرِ؟

ބޮޑު ޝިރުކުގެ މިސާލުތަކަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: مِنْ أَمْثِلَةِ الشِّرْكِ الْأَكْبَرِ: دُعَاءُ غَيْرِ اللَّهِ وَالْإِسْتِغَاثَةُ بِغَيْرِهِ فِيمَا لَا يَقْدِرُ عَلَيْهِ إِلَّا اللَّهُ ، وَ تَسْوِيَةُ غَيْرِ اللَّهِ بِاللَّهِ فِي الْخَوْفِ وَالْمَحَبَّةِ ، وَالذَّبْحُ لِغَيْرِ اللَّهِ مُتَقَرِّبًا لِغَيْرِهِ بِهِ ، وَالسُّجُودُ لِغَيْرِهِ ، وَالطَّوَافُ بِغَيْرِ الْكَعْبَةِ مُتَقَرِّبًا بِالطَّوَافِ لِمَنْ يَطُوفُ لَهُ.

ޖަވާބު: ބޮޑު ޝިރުކުގެ މިސާލުތަކުގެ ތެރޭގައި **الله سبحانه وتعالى** ނޫން ފަރާތަކަށް ދުޢާ ކުރުމާއި، އެއިލާހު ނޫން ފަރާތަކަށް ކުޅަދާނަ ވެގެން ނުވާ ކަމެއްގައި އެއިލާހު ނޫން ފަރާތެއްގެ މަދަދަށް އެދުން ހިމެނެއެވެ. އަދި ބިރުވެތިވުމާއި އުންމީދު ކުރުމުގައި އެއިލާހާއި އެހެން ފަރާތެއް އެއްވަރު ކުރުމާއި، އެއިލާހު ނޫން ފަރާތަކަށް ކުއްރަން ވުމުގެ ގޮތުން އެއިލާހު ނޫން ފަރާތަކަށް ޤުރުބާން ކުރުން ހިމެނެއެވެ. އަދި އެއިލާހުން ނޫން ފަރާތަކަށް ސަޖިދަ ޖެހުމާއި، ޠަވާފު ކުރެވޭ ފަރާތާ ކުއްރަން ވުމުގެ ގޮތުން ކަޢުބާ ނޫން ތަނެއް ވަށައި ޠަވާފު ކުރުން ހިމެނެއެވެ.

السؤال الثالث والعشرون | ތޭވީސްވަނަ ސުވާލު

مَا هِيَ أَمْثِلَةُ الشِّرْكِ الْأَصْغَرِ؟

ކުޑަ ޝިރުކުގެ މިސާލުތަކަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: مِنْ أَمْثِلَةِ الشِّرْكِ الْأَصْغَرِ: يَسِيرُ الرِّيَاءِ ، وَ الْحَلِفُ بِغَيْرِ اللَّهِ كَوَالنَّبِيِّ وَ رَأْسِ أُمِّي ، وَ قَوْلُ مَا شَاءَ اللَّهُ وَ شِئْتَ ، وَ تَعْلِيقُ التّمَائِمِ وَالْحُرُوزِ مُعْتَقِدًا أَنَّهَا أَسْبَابٌ تَدْفَعُ الْمَكْرُوهَ.

ޖަވާބު: ކުޑަ ޝިރުކުގެ މިސާލު ތަކުގެ ތެރޭގައި ދެއްކުންތެރިކަމުގެ މަދު މިންވަރު ހިމެނެއެވެ. އަދި **الله سبحانه وتعالى** ނޫން އެހެން ފަރާތެއްގެ ގަންދީ ހުވާ ކުރުން - މިސާލަކަށް ނަބިއްޔާ **صلّى الله عليه وسلّم** ގަންދީ ހުވާކުރުން، ނުވަތަ ތިމާގެ މަންމަ ގަންދީ ހުވާ ކުރުން ވެސް ހިމެނެއެވެ. އަދި "الله އިރާދަ ކުރެއްވި ގޮތާއި ތިބާ ބޭނުންވި ގޮތް" މިފަދައިން ބުނުންވެސް ހިމެނެއެވެ. އަދި ނުބައި ކަންތައްތަކުން ތިމާ ސަލާމަތް ކޮށްދޭ އެއްޗެއް ކަމުގައި ދެކި ހަށިގަނޑުގައި ތަވީދު ފަދަ ތަކެތި އެޅުންވެސް ހިމެނެއެވެ.

السؤال الرابع والعشرون | ސައުވީސްވަނަ ސުވާލު

لِمَاذَا قَاتَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُشْرِكِينَ وَكَفَّرَهُمْ مَعَ أَنَّهُمْ يُقِيرُّونَ بِتَوْحِيدِ الرُّبُوبِيَّةِ؟

މުޝްރިކުން ތައުޙީދުއް ރުބޫބިއްޔާ އަށް އިޤްރާރުވާ ހާލުވެސް ނަބިއްޔާ صلّى الله عليه وسلّم އެބައިމީހުންނާ ހަނގުރާމަ ކުރެއްވީ އަދި އެބައިމީހުން ކާފަރު ކުރެއްވީ ކީއްވެ ހެއްޔެވެ؟

الجواب: لِأَنَّ تَوْحِيدَ الرُّبُوبِيَّةِ لَا يَكْفِي فِي دُخُولِ الْعَبْدِ فِي الْإِسْلَامِ حَتَّى يُحَقِّقَ تَوْحِيدَ الْأُلُوهِيَّةِ بِإِفْرَادِ اللَّهِ بِالْعِبَادَةِ كُلِّهَا.

ޖަވާބު: އެއީ އަޅާ އިސްލާމްދީނަށް ވަނުމަށްޓަކައި ހަމައެކަނި ތައުޙީދުއް ރުބޫބިއްޔާ އަށް އިޤްރާރުވުމަކުން ނުފުދޭތީއެވެ. އެއީ އޭނާ ތައުޙީދުލް އުލޫހިއްޔާ އަށް އިޤްރާރުވެ، އޭނާ ކުރާ ހުރިހާ އަޅުކަމެއްގައި الله سبحانه وتعالى އެއްކައުވަންތަ ކޮށް ފުދުން ދާނެތީއެވެ.

السؤال الخامس والعشرون | ފަންސަވީސްވަނަ ސުވާލު

مَا هِيَ الْبِدْعَةُ؟

ބިދުޢަ އަކީ ކޮބައި ކަމެއްތޯ؟

الجواب: الْبِدْعَةُ هِيَ كُلُّ أَمْرٍ أُحْدِثَ فِي الدِّينِ لَمْ يَكُنْ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا صَحَابَتُهُ وَالتَّابِعُونَ.

ޖަވާބު: ބިދުޢަ އަކީ އެއީ ނަބިއްޔާ صلّى الله عليه وسلّم އާއި އެ ނަބިއްޔާ صلّى الله عليه وسلّم ގެ ޞަޙާބީންނާއި ތާބިޢީން ބަޔާންކޮށް ދެއްވާފައި ނުވާ، ނަމަވެސް، ދީނުގެ ތެރެއަށް އަލަށް ގެނެސްގެންފައިވާ ކޮންމެ ކަމެކެވެ.

السؤال السادس والعشرون | ސައްބީސްވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ الْإِيمَانُ بِالْمَلَائِكَةِ؟

މަލާއިކަތުންނަށް އީމާން ވުމަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: أَنْ نَعْتَقِدَ اعْتِقَادًا جَازِمًا بِوُجُودِهِمْ وَأَنَّهُمْ خُلِقُوا مِنْ نُورٍ، لَهُمْ أَعْمَالٌ وَ صِفَاتٌ ، وَهُمْ خَلْقٌ كَثِيرٌ ، مِنْهُمْ مَنْ عَلِمْنَاهُ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَعْلَمْهُ.

ޖަވާބު: އެއީ މަލާއިކަތުންނަކީ ވުޖޫދުގައިވާ ބައެއް ކަން ޔަގީންކަމާއެކު އަހަރެމެން ހިތުގެ އަޑިން ގަބޫލު ކުރުމެވެ. އަދި އެ މަލާއިކަތުން ހެއްދެވިފައިވަނީ ނޫރުން ކަމާއި، އެ މަލާއިކަތުން ކުރައްވާ މަސައްކަތްފުޅުތަކެއް ވާކަމާއި، އެ މަލާއިކަތުންނަށް ސިފަފުޅުތަކެއް ގިނަގެންވާ ކަމާއި، އަދި އެއީ އަޅުގަނޑު ގޮތުން ދަނަ ބައެއް ކަން ޔަގީން ކުރުމެވެ. އެ މަލާއިކަތުންގެ ތެރެއިން ބައެއް މަލާއިކަތުން އަހަރެމެންނަށް އެނގެއެވެ. އަދި އަނެއްބައި މަލާއިކަތުން އަހަރެމެންނަކަށް ނޭނގެއެވެ.

السؤال السابع والعشرون | ހަތްވިސްވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ الْإِيمَانُ بِالرُّسُلِ؟

ރަސޫލުންނަށް އީމާން ވުމަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: هُوَ أَنْ نَعْتَقِدَ اعْتِقَادًا جَازِمًا أَنَّ اللَّهَ أَرْسَلَ رُسُلًا مِنَ الْبَشَرِ بِالْوَحْيِ وَأَيَّدَهُمْ بِالْآيَاتِ لِهِدَايَةِ النَّاسِ وَدَعْوَتِهِمْ إِلَى عِبَادَةِ اللَّهِ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ.

ޖަވާބު: އެއީ الله سبحانه وتعالى އިންސާނުންގެ ތެރެއިން ބަޔަކަށް ވަޙީ ބާވައިލައްވައި ރަސޫލުކަމާއިގެން ފޮނުއްވި ކަމާއި، އަދި މީސްތަކުންނަށް ހިދާޔަތް ދައްކަވައި، ހަމައެކަނި الله سبحانه وتعالى އަށް ޝިރުކު ކުރުމާ ނުލައި އަޅުކަން ކުރުމަށް ގޮވާލެއްވުމަށްޓަކައި މުޢުޖިޒާތްތަކުން އެ ރަސޫލުންނަށް ތާއީދުކުރެއްވިކަން ހިތުގެ އަޑިން ޤަބޫލުކޮށް ތަޞްދީޤު ކުރުމެވެ.

السؤال الثامن والعشرون | އަށާވީސްވަނަ ސުވާލު

مَنْ هُمْ أُولُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ؟

ރަސޫލުންގެ ތެރެއިންވާ އުލުލް ޢަޒްމު އަކީ ކޮން ރަސޫލުންނެއް ހެއްޔެވެ؟

الجواب: هُمْ نُوحٌ وَ إِبْرَاهِيمُ وَ مُوسَى وَ عِيسَى وَ مُحَمَّدٌ عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ.

ޖަވާބު: އެއީ ނޫޙު، އިބްރާހީމް، މޫސާ، ޢީސާ އަދި މުޙައްމަދު **عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ** އެވެ.

السؤال التاسع والعشرون | ނަވާވީސްވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ الْإِيمَانُ بِالْكُتُبِ؟

ފޮތްތަކަށް އީމާން ވުމަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: هُوَ أَنْ نَعْتَقِدَ اعْتِقَادًا جَازِمًا أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ عَلَى رُسُلِهِ كُتُبًا تَكَلَّمَ بِهَا حَقِيقَةً. فِيهَا الْهُدَى وَالنُّورُ. وَأَنَّ آخِرَهَا الْقُرْآنُ ، نَسَخَ اللَّهُ بِهِ جَمِيعَ الْكُتُبِ السَّابِقَةِ.

ޖަވާބު: އެއީ الله **سبحانه وتعالى** އެއިލާހުގެ ރަސޫލުންގެ މައްޗަށް ފޮތްތަކެއް ބާވައިލެއްވިކަމާއި، އެ ފޮތްތަކީ އެއިލާހު ބަސްވަޙީ ކުރައްވާފައިވާ އެއިލާހުގެ ވަޙީ ބަސްފުޅު ކަމާއި، އެ ފޮތްތަކުގައި ހިދާޔަތާއި ނޫރު ވާކަމާއި، އެ ފޮތްތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ފަހުން ބާވައިލެއްވުނީ ޤުރުއާން ކަމާއި، ޤުރުއާން ބާވައިލެއްވުމަށްފަހުގައި އޭގެ ކުރީން ބާވައިލެއްވުނު އެންމެހާ ފޮތްތައް މަންސޫޚު ވެފައިވާކަން ހިތުގެ އަޑިން އެއްވެސް ޝައްކެއް ނެތި ޔަޤީން ކަމާއެކު ޤަބޫލު ކުރުމެވެ.

السؤال الثلاثون | ތިރީސްވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ الْإِيمَانُ بِالْيَوْمِ الْآخِرِ؟

އާޚިރަތް ދުވަހަށް އީމާންވުމަކީ ކޮބައި ކަމެއްތޯ؟

الجواب: هُوَ أَنْ نَعْتَقِدَ اعْتِقَادًا جَازِمًا بِكُلِّ مَا يَكُونُ بَعْدَ الْمَوْتِ بِمَا فِي الْقَبْرِ مِنْ عَذَابٍ وَ نَعِيمٍ ، وَفِي الْقِيَامَةِ مِنْ بَعْثٍ وَحَشْرٍ وَ وَضْعٍ لِلْمَوَازِينِ وَأَخْذٍ لِلصُّحُفِ وَالْحِسَابِ وَالْجَزَاءِ وَالشَّفَاعَةِ وَالْحَوْضِ وَالصِّرَاطِ وَ بِالْجَنَّةِ وَ نَعِيمِهَا وَ رُؤْيَةِ اللَّهِ فِيهَا وَ بِالنَّارِ وَعَذَابِهَا.

ޖަވާބު: އެއީ މަރުވުމަށްފަހު ވާނޭ އެންމެހާ ކަންތައްތައް ހިތުގައި އެއްފަސް ޝައްކެއް ނެތި ޤަބޫލު ކުރުމެވެ. އެގޮތުން ޤަބުރުގެ އަޛާބާއި އޭގެ ނިޢުމަތްތަކާއި، ޤިޔާމަތް ދުވަހުގައި އަލުން ދިރުއްވުމާއި، މަޙްޝަރު ކުރެއްވުމާއި، މީޒާން ބަހައްޓެވުމާއި، އަމަލުނާމާގެ ފޮތްތައް ލިބިގަތުމާއި، ޙިސާބު ބެލެއްވުމާއި، ޖަޒާ ދެއްވުމާއި، ޝަފާޢަތާއި، ނަބިއްޔާ **صلّى الله عليه وسلّم** ގެ ފެންގަނޑާއި، ޞިރާޠު މަގާއި، ސުވަރުގެއާއި އޭ ސުވަރުގޭގެ ނިޢުމަތްތަކާއި، އޭ ސުވަރުގޭގައި الله **سبحانه وتعالى** ފެންނާނެ ކަމާއި، ނަރަކައާއި އޭ ނަރަކައިގެ އަޛާބަށް ހިތުގައި އެއްފަސް ޝައްކެއް ނެތި ޤަބޫލު ކުރުމެވެ.

السؤال الواحد والثلاثون | ތިރީސްއެއްވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ الْإِيْمَانُ بِالْقَدَرِ؟

ޤަދަރަށް އީމާންވުމަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: هُوَ أَنْ نَعْتَقِدَ اِعْتِقَادًا جَازِمًا بِأَنَّ اللَّهَ عَلِمَ كُلَّ شَيْءٍ وَكَتَبَهُ فِي اللَّوْحِ الْمَحْفُوظِ ثُمَّ شَاءَ وُجُودَهُ فَخَلَقَهُ. فَلَيْسَ شَيْءٌ يَخْرُجُ عَنْ قَضَاءِ اللَّهِ وَقَدَرِهِ.

ޖަވާބު: އެއީ الله سبحانه وتعالى ހުރިހާ ކަމެއް ދެނެވޮޑިގެންނެވި ކަމާއި، އަދި ކަންތައްތައް ލައުޙުލް މަޙްފޫޡުގައި ލިޔުއްވި ކަމާއި، އެއަށްފަހު އެ ކަމެއް ވާން އެއިރާދު އިރާދަ ކުރެއްވުމުން އެ ކަމެއް ޚަލްޤު ކުރެއްވި ކަމަށާއި، الله سبحانه وتعالى ގެ ޤަޟާ ޤަދަރުން އެއްވެސް އެއްޗަކަށް ބޭރު ނުވެވޭނެކަން ހިތުގެ އަޑިން އެއްވެސް ޝައްކެއް ނެތި އަޤީދާކުރުން ޤަބޫލު ކުރުމެވެ.

السؤال الثاني والثلاثون | ތިރީސްދެވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ الْإِحْسَانُ؟

އިޙްސާން ކަމަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: الْإِحْسَان: أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ

ޖަވާބު: އިޙްސާންކަމަކީ އެއީ ތިބާ އެއިލާހު ދެކެދެކެ ހުރެ އަޅު އަޅުކަންކުރާ ފަދައިން الله سبحانه وتعالى އަށް އަޅުކަން ކުރުމެވެ. ފަހެ، ތިބާއަށް އެއިލާހު ނުފެނުނު ކަމުގައި ވިޔަސް ހަމަކަށަވަރުން އެއިލާހު ތިބާއަށް ބައްލަވާވޮޑިގެންވެއެވެ.

السؤال الثالث والثلاثون | ތިރީސްތިންވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ حَقُّ الصَّحَابَةِ عَلَيْنَا؟

އަހަރެމެންގެ މައްޗަށްވާ ނަބިއްޔާ صلّى الله عليه وسلّم ގެ ޞަޙާބީންގެ ޙައްޤަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: حَقُّ الصَّحَابَةِ عَلَيْنَا: أَنْ نَعْتَقِدَ فَضْلَهُمْ، وَأَنْ نُحِبَّهُمْ وَنَدْعُو لَهُمْ، وَنَـتَـأَسِّي بِـهِمْ، وَلَا نَسُبُّهُمْ وَلَا نُـحِبُّ مَنْ يَسُبُّهُمْ.

ޖަވާބު: ނަބިއްޔާ صلّى الله عليه وسلّم ގެ ޞަޙާބީންނަށް އަހަރެމެން އަދާކުރަންޖެހޭ ޙައްޤު ތަކަކީ:

- އެ ޞަޙާބީންގެ ފަޟީލަތް ޤަބޫލުކުރުން.
- އެ ޞަޙާބީން ދެކެ ލޯބިވުމާ އެ ޞަޙާބީންނަށް ހެޔޮ ދުޢާ ކުރުން.
- އެ ޞަޙާބީންނަށް ތަބާވުން.
- އެ ޞަޙާބީންނަށް ބަދުބަސް ނުބުނުން.
- އަދި އެ ޞަޙާބީންނަށް ބަދުބަސް ބުނާ މީހުންދެކެ ލޯބި ނުވުން.

السؤال الرابع والثلاثون | ތިރީސްހަތަރުވަނަ ސުވާލު

مَنْ هُمْ أَفْضَلُ الصَّحَابَةِ؟

އެންމެ މާތް ޞަޙާބީންނަކީ ކޮބައި ބައެއްތޯ؟

الجواب: أَفْضَلُ الصَّحَابَةِ: أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ ثُمَّ عُمَرُ الْفَارُوقُ ثُمَّ عُثْمَانُ ذُو النُّورَيْنِ ثُمَّ عَلِي بِنْ أَبِي طَالِبٍ ثُمَّ بَاقِي الْعَشَرَةِ الْمُبَشِّرِينَ بِالْجَنَّةِ ، ثُمَّ الْمُهَاجِرُونَ ثُمَّ الْأَنْصَارُ ثُمَّ أَهْلُ بَدْرٍ ثُمَّ أَهْلُ أُحُدٍ ثُمَّ أَهْلُ بَيْعَةِ الرِّضْوَانَ ثُمَّ بَاقِي الصَّحَابَةِ عُمُومًا رِضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَجْمَعِينَ.

ޖަވާބު: އެންމެ މާތް ޞަޙާބީންނަކީ: އަބޫ ބަކުރު އައްޞިއްދީޤު، އެއަށްފަހު އުމަރު އަލްފާރޫޤު، އެއަށްފަހު ދުންނޫރައިން ޢުޘްމާން، އެއަށްފަހު ޢަލީ ބިން އަބީ ޠާލިބް، އެއަށްފަހު ސުވަރުގެ ވަންނާނޭ ކަމުގެ އުފާވެރި ޚަބަރު ދެވުނު 10 ޞަޙާބީންގެ ތެރެއިން ބާޤީ ތިއްބެވި ޞަޙާބީން، އެއަށްފަހު މުހާޖިރުން، އެއަށްފަހު އަންޞާރުން، އެއަށްފަހު ބަދުރު ހަނގުރާމަގައި ބައިވެރިވި ޞަޙާބީން، އެއަށްފަހު އުހުދު ހަނގުރާމަގައި ބައިވެރިވި ޞަޙާބީން، އެއަށްފަހު ބައިޢަތުއް ރިޟްވާންގައި ބައިވެރިވި ޞަޙާބީން، އެއަށްފަހު ބާޤީ ތިބި އެންމެހާ ޞަޙާބީންނެވެ. އެ އެންމެހާ ޞަޙާބީންނަށް الله **سبحانه وتعالى** ރުއްސެވުން ލައްވާށިއެވެ!

السؤال الخامس والثلاثون | ތިރީސްފަސްވަނަ ސުވާލު

مَا هُوَ وَاجِبُنَا تِـجَاهَ وُلَاةِ أَمْرِ الْمُسْلِمِينَ؟

މުސްލިމުން ވެރިންނަށް އަޅުގަނޑުމެން އަދާކުރަންޖެހޭ ވާޖިބަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: وَاجِبُنَا: اِحْتِرَامِهِمْ وَالسَّمْعُ وَالطَّاعَةُ لَهُمْ بِالْـمَعْرُوفِ وَلُزُومُ جَمَاعِتِهِمْ وَالْنُّصْحُ لَهُمْ سِرًّا.

ޖަވާބު: އަޅުގަނޑުމެން އަދާކުރަންޖެހޭ ވާޖިބަކީ: އެ ވެރިންނަށް އިޙްތިރާމް ކުރުމާއި، ހެޔޮ ކަންތައްތަކުގައި އެ ވެރިންނަށް އަޑުއަހައި ކިޔަމަންތެރިވުމާއި، މުސްލިމުންގެ ޖަމާޢަތާއި ގުޅިގެން ހުރުމާއި، އަދި ސިއްރުން އެ ވެރިންނަށް ނަޞޭޙަތް ދިނުމެވެ.

السؤال السّادس والثلاثون | ތިރީސްހަވަނަ ސުވާލު

مَنْ هُمْ أَهْلُ السُّنَّةِ وَالْـجَمَاعَةِ؟

އަހުލުއް ސުންނަތި ވަލްޖަމާޢާ އަކީ ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟

الجواب: هُمُ الْفِرْقَةُ النَّاجِيَةُ الَّتِـي تَـمَسَّكَتْ بِسُنَّةِ النَّبِيّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ظَاهِرًا وَبَاطِنًا ، وَلَزِمَتْ جَـمَاعَةَ الْـمُسْلِمِينَ، وَجَانَبَتْ وَتَبَرَّأَتْ مِنْ جَـمِيعِ الْفِرَقِ الْـمُخَالِفَةِ لِلسُّنَّةِ وَلِلْجَمَاعَةِ.

ޖަވާބު: އެއީ ފާޅުގައްޔާއި ސިއްރުގައި ނަބިއްޔާ صلّى الله عليه وسلّم ގެ ސުންނަތުގައި ހިފަހައްޓައިގެން ތިބޭ ސަލާމަތްވެވޭނޭ ބައިގަނޑެވެ. އަދި އެއީ (މުސްލިމުންގެ) ޖަމާޢަތުގައި ލާޒިމްވެތިބި، ސުންނަތާއި އަދި (މުސްލިމުންގެ) ޖަމާޢަތާ ޚިލާފުވާ އެންމެހާ ބައިގަނޑުތަކާ ދުރުވެ ބަރީއަވެގެންވާ މީހުންނެވެ.

لا إله إلا الله ގެ ޝަރުތުތައް

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ގެ 8 ޝަރުތު ވެއެވެ.

ފުރަތަމަ ޝަރުތަކީ: الْعِلْمُ (އަލްޢިލްމު) އެވެ. އެއީ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ގެ މާނަ ރަނގަޅަށް ދެނެގަތުމެވެ.

ދެވަނަ ޝަރުތަކީ: الْيَقِينُ (އަލްޔަޤީން) އެވެ. އެއީ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ގެ މާނަ އެއްވެސް ޝައްކަކާނުލައި ޔަޤީންކަމާއެކު ޤަބޫލުކުރުމެވެ.

ތިންވަނަ ޝަރުތަކީ: الإِخْلَاصُ (އަލްއިޚްލާޞް) އެވެ. އެއީ ޢިބާދާ ކުރާ ހުރިހާ އަޅުކަމެއް ހަމައެކަނި الله سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ އަށް ޚާލިޞްކުރުމެވެ.

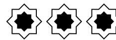
ހަތަރުވަނަ ޝަރުތަކީ: الصِّدْقُ (އައްޞިދްޤު) އެވެ. އެއީ ޢިމާގެ އީމާންކަމާއި ބަތީރަގައި الله سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ އަށް ތެދުވެރި ވުމެވެ.

ފަސްވަނަ ޝަރުތަކީ: الْمَحَبَّةُ (އަލްމަޙައްބަތު) އެވެ. އެއީ މި ކަލިމަ ދެކެ ލޯބިވުމާއި، އަދި މިކަލިމައިގެ ސަބަބުން ހިމާގެ ދައްކަމަން ވާޖިބުވެގެންދާ ކަންތައްތައް ދެކެ ހިތާ ލޯބިވުމެވެ.

ހަވަނަ ޝަރުޠަކީ: **الإنْقِيَادُ** (އަލްއިންޤިޔާދު) އެވެ. އެއީ މި ކަލިމައިގެ ސަބަބުން ތިމާގެ މައްޗަށް ވާޖިބުވެގެންވާ އެންމެހާ ކަންތައްތަކަށް ބޯލަނބައި ކިޔަމަން ގަތުމެވެ.

ހަތްވަނަ ޝަރުޠަކީ: **الْقَبُولُ** (އަލްޤަބޫލު) އެވެ. އެއީ މިކަލިމައިގެ މާނައާއި، މިކަލިމައިގެ ސަބަބުން ތިމާގެ މައްޗަށް ވާޖިބުވެގެންވާ އެންމެހާ ކަންތައްތައް ހިތުގެއަޑިން ގަބޫލުކުރުމެވެ.

އަށްވަނަ ޝަރުޠަކީ: **الْكُفْرُ بَالطَّاغُوتِ** (އަލްކުފްރު ބިއްޠާޣޫތި) އެވެ. އެއީ ﷲ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى ފިޔަވައި އަޅުކަންކުރެވޭ އެހެން ހުރިހާ ތަކެއްޗަކަށް ކާފިރު ވުމެވެ.

[ނިމުނީ]

ތިބްޔާން ޕަބްލިކޭޝަންސް – 2016/1438

[މި ތަރުޖަމާއަކީ ވީހާވެސް ސައްޙަ ތަރުޖަމާއަކަށް ކުރުމަށްޓަކައި ތަރުޖަމާކޮށް ނިމުނުން، އިޖްމާލީ ނިސްބަތްވާ ފަރާތްތަކުން ވަނީ ތަރުޖަމާ ކޮށް ކޮށްފައެވެ. ނަމަވެސް، މުޤައްދިމާއި، ތަރުޖަމާ ކޮށް ކުރި ފަރާތްތަކާއިވެސް ކުރު ކުރިމަތިން އިންސާނުން ކަމަށް ވުމުން، ތަރުޖަމާއިން އެއްވެސް މައްސަލަތައް ފާހަގަ ކުރެއްވިނަމަ، ތިރީގައިވާ އީމެއިލް އެޑްރެހަށް އެމައްސަލައެއް ބަޔާންކޮށްދެއްވައި އީމެއިލް ފޮނުއްވައިދެއްވުން އެދެމެވެ.]

thinadhusalafi@gmail.com